

Nr 324.

Av herr Nilsson, Bror, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den statsunderstödda torrlägningsverksamheten.

I proposition nr 122 angående den statsunderstödda torrlägningsverksamheten föreslås, att en bidragstilldelning från statens avdikningsanslag av 4 000 000 kronor skall medgivas under nästa budgetår. I anslutning härtill har anslagsbehovet för samma budgetår beräknats till 3 600 000 kronor. 1942 års torrlägnings-sakkunniga hade föreslagit en bidragstilldelning av 6 000 000 kronor samt beräknat anslagsbehovet till 4 375 000 kronor. I sistnämnda summa ingick dock bl. a. ett belopp av 60 000 kronor till torrlägningsnämnderna, vilkas kostnader enligt propositionen skola bestriktas från ett särskilt anslag under nionde huvudtiteln.

Den i propositionen föreslagna bidragstilldelningen av 4 000 000 kronor, vilken innebär en höjning av 500 000 kronor i jämförelse med de sistförflutna åren, torde enligt lantbruksstyrelsens och de sakkunnigas beräkningar ungefärligen motsvara det normala årliga bidragsbehovet för närvarande från avdikningsanslaget. Härvid är emellertid att märka, att det finnes en högst avsevärd balans av hos lantbruksstyrelsen inneliggande ansökningar om statsbidrag, som på grund av medelsbrist icke kunnat beviljas. Lantbruksstyrelsen har härom anfört följande, som finnes återgivet i torrlägnings-sakkunnigas betänkande.

»Vid ingången av budgetåret 1944/45 funnos hos lantbruksstyrelsen inneliggande ansökningar om statsbidrag till 1 251 torrlägningsföretag, representerande ett bidragsbelopp av omkring 5 800 000 kronor. Utöver nämnda ansökningar torde under budgetåret nya dylika ansökningar kunna förväntas inkomma i ungefärligen samma omfattning som under det sist förflutna budgetåret eller till ett sammanlagt belopp av omkring 4 000 000 kronor, därvid dock förutsattes, att gällande bestämmelser om tillståndstväng för byggnadsarbete icke komma att i mera avsevärd grad lägga hinder i vägen för utförandet av torrlägningsföretag.

För tillgodoseende under löpande budgetår av samtliga såväl föreliggande som under året motsedda ansökningar skulle sålunda erfordras en bidragstilldelning av (5 800 000 + 4 000 000 =) 9 800 000 kronor. För ändamålet må emellertid beviljas bidrag från statens avdikningsanslag till ett belopp av endast 3 500 000 kronor. Av för budgetåret 1944/45 föreliggande och påräknade ansökningar om statsbidrag kunna sålunda under nyss angivna förutsättningar ansökningar å ett belopp av (9 800 000 — 3 500 000 =) 6 300 000 kronor förväntas bli överförda till budgetåret 1945/46. Jämväl under sistnämnda budgetår torde under förutsättning att byggnadstillstånd kan erhållas nya ansökningar om statsbidrag kunna förväntas inkomma

till ett belopp av omkring 4 000 000 kronor. För tillgodoseende under ifrågasvarande budgetår av ansökningar om statsbidrag skulle sålunda erfordras i runt tal (6 300 000 + 4 000 000 =) 10 300 000 kronor.»

De sakkunniga ha framhållit att det för torrlägningsverksamhetens rationella bedrivande är synnerligen angeläget, att den nu rådande långa väntetiden på statsunderstöd med därav vållade svårigheter för markägare och arbetsstyrelser icke fortsätter att bestå, och ha därför förordat en ökad anslagstilldelning i syfte att snarast möjligt avlägsna anhopningen av bidragsansökningar. Med hänsyn till den storlek balansen nu nått ha de sakkunniga icke ansett det vara möjligt att räkna med dess omedelbara avskaffande, såvida icke förhållandena på arbetsmarknaden skulle bli sådana, att arbetslöshetsanslag kunde komma torrlägningsverksamheten till godo. Räkna man emellertid med att balansens undanröjande utsträcker över tre budgetår, erfordras — framhöllo de sakkunniga — att möjlighet beredes att under vart och ett av dessa bevilja bidrag med 2 000 000 kronor utöver vad som för närvarande får anses normalt. I överensstämmelse med de företagna beräkningarna ha de sakkunniga föreslagit att en bidragstilldelning för nästa budgetår av 6 000 000 kronor måtte medgivas. Detta förslag har tillstyrkts av lantbruksstyrelsen, medan statskontoret däremot ansett att verksamheten borde göras i viss mån beroende av konjunkturerna.

Det skulle enligt vår mening vara mycket beklagligt, om de långa dröjsmålen med bidragsbeviljandet skulle fortsätta även efter den omorganisation av torrlägningsverksamheten, som enligt den nu föreliggande propositionen skall äga rum. De nya regler som föreslås avse att bereda ett avgörande utrymme för de jordbruksekonomiska synpunkterna och i största möjliga utsträckning inordna torrlägningsverksamheten som ett led i strävandena att underlätta jordbrukets rationalisering. Det kan då icke vara riktigt att lägga en hämsko på verksamheten genom att göra medelstilldelningen så knapp, att företag för vilka planer redan upprättats skola få vänta i flera år på bidrag.

Skulle statsmakterna finna det ändamålsenligt eller nödvändigt att framdeles moderera takten i torrlägningsverksamheten, bör detta i stället ske därigenom att en strängare gallring av företagen äger rum på det förberedande stadiet. Särskilt med hänsyn till erfarenheterna under den sista tiden om betydelsen av en tillfredsställande torrläggning synes det dock icke nu föreligga några skäl att fördröja denna verksamhet. I stället synes det vara i hög grad önskvärt att de möjligheter till en snabbare handläggning av torrlägningsärendena, som den enligt föreliggande förslag betydligt utökade personaltillgången kommer att medföra, kompletteras med en tillräcklig medelsanvisning. Vi vilja därför ansluta oss till torrläggningssakkunnigas förslag om en högsta medgiven bidragssumma av 6 000 000 kronor från avdiktningensanslaget under nästa budgetår. Vid sådant förhållande

torde anslagsbehovet för bidragsändamål — med inräknande av ett belopp av 15 000 kronor till en föreslagen fortbildningskurs för jordbrukskonsulenter — kunna beräknas till 4 315 000 kronor. Om bidragstilldelningen fastställes till 6 000 000 kronor torde den summa intill vilken lån må beviljas från avdikningslånefonden böra bestämmas till 4 000 000 kronor. Enligt av torrläggningssakkunniga från statskontoret inhämtad upplysning kan fondens kapitaltillgång beräknas vara tillräcklig för en sådan utbetalning utan att nya medel behöva tillföras fonden.

Med hänvisning till det anförda hemställes, att riksdagen måtte,

1) till Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag anvisa ett förslagsanslag av 4 315 000 kronor;

2) medgiva att under budgetåret 1945/46 må beviljas statsbidrag från statens avdikningsanslag å tillhopa högst 6 000 000 kronor.

Stockholm den 20 mars 1945.

B. A. Nilsson.

Gust. E. Andersson.

Bernhard Näsgård.

Arvid De Geer.

J. A. Andersson.

Ivar Persson.

Joh. Friggeråker.

Gustav Hallagård.
